

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Mitä on sosiaalinen vastuullisuus ja miten koulutus tukee sen tavoitteita?

16.5.2024

Laura Jauhola

Sosiaalinen vastuullisuus?

- Yksi kestävän kehityksen kolmesta pilarista ekologisen ja taloudellisen vastuullisuuden rinnalla.
- Läpileikkaavana tavoitteena eriarvoisuuden vähentäminen. Juontaa ihmisoikeuksiin, tunnistaen myös niihin liittyvien kansainvälisten sopimusten merkityksen.
- Agenda 2030 -tavoitteissa korostetaan sosiaalisen vastuullisuuden merkitystä yhteiskunnan eri osa-alueilla, pyrkien parantamaan elämänlaatua, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta kaikkialla maailmassa.
- Ilmenee muun muassa henkilöstön hyvinvointiin ja osaamiseen panostamisena, työturvallisuudesta huolehtimisena kaikissa olosuhteissa, erilaisuuden näkemisenä voimavarana, työn ja perhe-elämän yhteensovittamisena ja monimuotoisuuden huomioimisena. (Viitala & Jylhä 2019, 337-338.)
- Ohjaavia viitekehyksiä ja standardeja on olemassa, mutta sosiaalinen vastuullisuus on lopulta sitä mitä itse valitsette sen olevan.

Yritysvastuuvastuullisuus edellyttää aktiivista pyrkimystä ylittää lain vaatimukset

Kansallinen säädöspohja

Yhdenvertaisuuslaki, Tasa-arvolaki, Työturvallisuuslaki, Laki nuorista työntekijöistä ym.

Sosiaalinen vastuullisuus

Työnantajan edistämistehtävä yhdenvertaisuuslain (YvL) ja tasa-arvolain (TaL) osalta

	Työhönotto	Palvelusuhteen ehdot ja henkilöstöedut	Olosuhteet, työvälineet, järjestelmät, työjärjestelyt	Tehtävien jako, työssä kehittyminen sekä uralla eteneminen	Tavat, asenteet ja käyttäytyminen, työntekijäryhmien kohtelu
TaL	Sukupuoli	Palkkakartoitus			
	Sukupuoli-ident. ja ilmaisu				
YvL	Ikä				
	Alkuperä, kansalaisuus				
	Kieli				
	Uskonto, vakaumus				
	Mielipide				
	Poliittinen toiminta				
	Ay-toiminta				
	Perhesuhteet				
	Terveystila				
	Vammaisuus				
	Seksuaalinen suuntautum.				
	Muu hlöön liittyvä syy				

- Työnantajan tulee edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa, arvioitava tilaa ja tunnistettava toimenpiteet asiantilan edistämiseksi yhdessä henkilöstön kanssa
 - ^ Huomioiden rekrytoinnin ja työsuhteen eri vaiheet.
 - < Huomioiden eri perusteet.
 - > Tunnistaen välittömän ja välillisen toiminnan ja olosuhteet
 - Kriittinen käytäntöjen tarkastelu, esim. työnkuvien osaamis- tai kielitaitovaatimukset
 - Tiedostamattomat ennakkoluulot?
 - Itsensä ilmaisuun kannustava ilmapiiri?
 - Ymmärretäänkö kohtuullisten mukautusten velvollisuus ja mahdollisuudet?

Nuori ikä sosiaalisen vastuullisuuden näkökulmasta

- Työelämään pääsy ja kokemukset korvaamattoman tärkeitä. Tarjotaanko työelämään tutustumisia, koulutussopimus- tai oppisopimuspaikkoja?
- Ovatko osaamis- ja työkokemusvaatimukset kohdillaan?
- Vedotaanko systemaattisesti rajoitteisiin nuorten työntekoon liittyen (998/1993)?
 - Vaarallista työtä saa tehdä 16 vuotta täyttänyt nuori työntekijä, jos työn turvallisuudesta sekä opastuksesta ja ohjauksesta on huolehdittu. Edellyttää ilmoitusta Aville. Hoituu usein yhteistyössä koulutuksen järjestäjän kanssa.
- Tunnistetaanko erilaisten oppijoiden tarpeet, tarjotaanko mahdollisuuksia, riittävää tukea ja ohjausta? Osataanko ottaa avoimesti vastaan?
 - Sosiaaliset haasteet, heikko opetuskielen tai työkielen taito, erityisen tuen tarve tai vamma..
 - Onko ohjaavalla henkilöstöllä valmiuksia kielitietoiseen perehdyttämiseen ja ohjaukseen.
- Miten rekrytointi- tai hakeutumisprosessi tukee erilaisilla valmiuksilla tulevien työelämään pääsyä/rekrytointia? (Esim. digitaidot ja muut valmiudet)

Sosiaalinen vastuullisuus koulutusjärjestelmässä

- Koulutuksen järjestäjillä on keskeinen rooli edesauttaa opiskelijoiden työelämään pääsyä, vahvistaa työelämän valmiuksia ja osaamista ja tukea opiskelijaa ja työpaikkoja.
- Hyödynnetään opiskeluhuoltopalveluiden osaamista, ohjauspalveluita ja muita ammattilaisia, myös opiskelijan siirtyessä työelämään.
- Työelämäkokemukset vahvistavat myös demokraattiseen yhteiskuntaan kasvamista.
- Tulevat ammattilaiset saavat koulutuksen aikana eväät sosiaalisesti vastuulliseen toimijuuteen. Koulutusjärjestelmän tulisi tasata ja antaa valmiuksia.

